

Matti Jalonen (till vänster) fick på onsdagen besök av Kai Palomäki-Schmidt, med hustrun Helga. Kai var liksom Matti "finnebarn" i Danmark under kriget och startade 1992 en förening för dessa barn och deras efterkommande.

Krigsbarn från Finland också i danska familjer

BORGÅ. Att Sverige tog emot tiotusentals så kallade krigsbarn från Finland under fortsättningskriget är känt, inte minst på grund av Klaus Härös senaste film *Den bästa av mödrar*. Men att ungefär 4 000 barn sändes till Danmark under samma tid är mindre känt. En av dem var före kommunalpolitikern Matti Jalonen i Borgå. De föredetta danska krigsbarnen eller *finnebarnen* som danskarna föredrar att kalla dem har en egen förening med medlemmar både i Finland och Danmark, där några hundra av barnen stannade för gott.

En av föreningens grundare Kai Palomäki-Schmidt och hans hustru Helga besökte Borgå på onsdagen för att träffa Matti, som en del av en rundtur i Finland med bland annat släktbesök.

Kai berättar att han var sju år när han på sommaren 1942 sändes till Danmark.

– Jag talade bara finska när jag kom fram, men när skolan började på hösten, så talade jag flytande danska, berättar han.

Kai var hemma i Malm i Helsing-

fors och hemmet var alltså i riskzonen för sovjetiska bombplan som siktade in sig på flygfältet. På frågan om han kände någon hemlängtan, så säger Kai att hans föräldrar var fränskilda och i Danmark fick

”Tyskarna ville internera oss, men det lyckades inte, för vi skilde oss inte till utseendet från de danska barnen och vi talade perfekt danska. Tyskarna kunde inte skilja ut oss från mängden.”

han ett normalt hem i trygga förhållanden. Att han lärde sig danska så snabbt menar han att berodde på att han ville spela fotboll med de andra pojkarna i byn i Syd-Jylland, där han fortfarande är bosatt.

Samröret med de danska barnen gick bra, men Kai berättar att de först försökte mobba honom för att Finland var allierat med Tyskland, som ju hade ockuperat Danmark redan 1940.

– Men så tog jag flygarens kort från en lek med Svartepetterkort och limmade det på skolväskan för att visa att jag sympatiserade med England, och sedan fick jag vara i fred, berättar han.

I slutet av kriget när Finland förklarade krig mot Tyskland höll de finska barnen i Danmark på att räka illa ut.

– Tyskarna ville internera oss, men det lyckades inte, för vi skilde oss inte till utseendet från de danska barnen och vi talade perfekt danska. Tyskarna kunde inte skilja ut oss från mängden, berättar Kai.

Han blev alltså kvar i Danmark. – Mina danska föräldrar fick in-

te adoptera mig för de ansågs vara för gamla, men jag fick rätt att foga deras efternamn till mitt, förklarar han.

Först 1959, alltså 17 år efter avfärden till Danmark besökte Kai Finland för första gången och träffade sin familj. Nu har han ofta kontakt med dem. Han talar fortfarande ingen finska och hans bror talar ingen danska, men Kais hustru Helga har gått på kurser i finska på Hanaholmen.

– När vi träffas säger jag *hyvää päivää* och när vi skilj åt säger jag *kiitos näkemini* däremellan fungerar Helga som tolk. Med den yngre generationen är det lättare att kommunicera för de kan engelska.

Kai har förlänats Finlands vita ros orden för sina insatser i kontakterna mellan Danmark och Finland. Och i Churchillparken i Köpenhamn har för ett tag sedan en minnessten rests över de danska hem som tog emot finska barn. Stenen är ett granitblock som har stått som pansarvagnshinder vid Salpalinjen.

Matti Jalonens danska äventyr tog en annan vändning. Han var ba-

ra ett år gammal när han skickades till Danmark med några andra barn från Borgåtrakten. Han kom hem genast efter kriget, men strax efter hemkomsten dog hans far i en olycka och ett par år senare insjuknade hans mor och också hon avled. Under barndomen vistades Matti sedan många somrar hos sina danska föräldrar i Roskilde. Som ett plus från den tiden talar han en flytande danska. Också Mattis son Jaakko har fortsatt och upprätthållit kontakterna till Danmark.

Kai och Helgas resa till Finland gick den här gången via Haparanda och Torneå.

– Vi var och tittade på krigsbarnsmonumentet som nyss har rests i Haparanda. Enligt det skickades 80 000 barn från Finland till Sverige. För ett antal år sedan talade man om 50 000 barn och litet senare om 60 000. Jag väntar med spänning att få se när den officiella siffran stiger till 100 000...